

Podstawowe dane osobowe recenzenta

dr hab. Wojciech Kubica, prof. AM
Dziedzina, sztuki muzyczne
Dyscyplina, instrumentalistyka
Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów
w Łodzi

Łódź, dnia 2 września 2024 r.

Recenzja pracy doktorskiej mgr. Yanlong Zhang

Zlecaniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. K. Pendereckiego w Krakowie, pismo dr hab. Moniki Gardoń-Preinl,
prof. AMKP, Przewodniczącej Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne

Dotyczy

Uchwały nr 39/2024 z dn. 17 czerwca 2024 r. Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. K. Pendereckiego w Krakowie w sprawie wyznaczenia recenzenta pracy doktorskiej w przewodzie na stopień doktora sztuki w dziedzinie Sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka Pana mgr. Yalong Zhanga. Temat pracy: „Ekspresja w sonatach fortepianowych jako odzwierciedlenie przemian stylistycznych w twórczości Aleksandra Skriabina”.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska Pana mgr. Yalong Zhanga. „Ekspresja w sonatach fortepianowych jako odzwierciedlenie przemian stylistycznych w twórczości Aleksandra Skriabina” składa się z dzieła artystycznego oraz jego opisu. Dzieło artystyczne zawiera wykonanie trzech sonat fortepianowych Aleksandra Skrabina reprezentujących zróżnicowane stylistycznie etapy twórczości kompozytora :

- *I Sonata fortepianowa f- moll op. 6*
- *V Sonata fortepianowa op. 53*
- *IX Sonata fortepianowa op. 68*

Nagrania zostało zrealizowane w Auli AMKP „Florianka” w Krakowie we wrześniu 2023 roku.

Przedstawione dzieło dowodzi wszechstronnych kompetencji artystycznych i wykonawczych doktoranta. Cechuje je swobodna i wszechstronna technika pianistyczna, dyscyplina i logika interpretacyjna sprzyjająca zachowaniu formy prezentowanych dzieł. Wykonawca jawi się jako pianista o ukształtowanej, dojrzałej osobowości, z pełną świadomością realizujący zamierzoną koncepcję interpretacyjną. Zarejestrowane na płycie CD trzy sonaty Aleksandra Skriabina reprezentują różnorodne okresy stylistyczne w twórczości kompozytora stawiając tym samym przed wykonawcą odmienne wymagania. *I Sonata f- moll op. 6*, młodzieńcze dzieło o klasycznej, czteroczęściowej budowie cechuje w interpretacji pianisty logiczna i nieprzerysowana koncepcja, w powściągliwym rubato nawiązująca do chopinowskiej poetyki. Zabieg ten pozwala zachować czytelną formę dzieła tak istotną dla kompozytora, zwłaszcza w początkowym okresie twórczości. Przestrzeń i zrozumiałe prowadzenie zróżnicowanych pod względem kolorystycznym planów melodycznych to niewątpliwe atrybuty tej interpretacji. Na uwagę zasługuje również świadome operowanie czasem w kulminacyjnych fragmentach poszczególnych części oraz dobór temp dający słuchaczowi czas na delektowanie się bogactwem harmonicznym prezentowanych dzieł. Pianista przy rozbudowanej w charakterystyczny dla Skriabina sposób amplitudzie dynamicznej (*vide* początek V Sonaty) pozostawia jednocześnie pewien niedosyt w zakresie mikrofrazowania. Wydaje się, że odważniejsze korzystanie z dynamicznego i harmonicznego „światłocienia”, zwłaszcza w tematach lirycznych, mogłoby wzbogacić interpretację budując nieco bardziej ulotny charakter. Kolejna V Sonata w interpretacji doktoranta wydaje się być

bliższa jego estetycznym przekonaniom. Rozmach wstępu jedynej części dzieła stwarza znakomite pole do zaprezentowania olbrzymiego kontrastu następującego po nim *Languido*. Yalong Zhang z pełną świadomością realizuje zamierzenia kompozytora tracąc w dalszym przebiegu dzieła nieco z jego początkowej werwy. Nie ma to jednak wpływu na kształtowanie napięcia i doprowadzenie do ekstatycznej kulminacji ekspozycji utrzymanego w formie allegro sonatowego utworu. Ostatnią częścią zapisanego na nośniku CD dzieła artystycznego jest IX Sonata op. 68 Aleksandra Skriabina. Jest ona, jak pisze sam doktorant, „przepełniona fanatyzmem ładunku emocjonalnego, który wykracza poza uznane w muzyce ekspresyjnej normy, kształtując niedający się opisać bezpośrednio mistyczny obraz”. Realizacja wspomnianych zamierzeń nastręcza wykonawcy pewne trudności. Czynnikiem decydującym jest tu być może częsta i obsesyjna wręcz powtarzalność przez kompozytora pojedynczych dźwięków tworzących poszczególne motywy, wymagająca od pianisty retorycznej realizacji wykorzystującej bardzo szeroką amplitudę dynamiczną. Być może zbudowany w umiejętny sposób przez Pana Yalonga Zhang nastrój niepokoju, dążący w gwałtowny sposób do kulminacji, byłby wówczas jeszcze bardziej wyrazisty. Powyższe detale mogą być jednak jedynie przyczynkiem do dyskusji i nie decydują o bardzo dobrym odbiorze całego dzieła artystycznego.

Opis dzieła artystycznego

Na opis dzieła artystycznego składają się wstęp, cztery rozdziały, podsumowanie oraz bibliografia. Praca posiada 93 strony. Na uznanie zasługuje zarówno konstrukcja pracy, jej język jak i zawartość merytoryczna. Po przedstawieniu we wstępie celu pracy autor w pierwszym rozdziale omawia sylwetkę kompozytora, ewolucję jego języka muzycznego oraz estetyczne założenia. W rozdziale drugim Pan Yalong Zhang prezentuje zagadnienia z zakresu harmonii, melodyki i rytmiki w twórczości Aleksandra Skriabina, w trzecim porusza problem myśli filozoficznej, która wywarła wpływ na twórcę stając się jednym z głównych czynników ewolucji jego języka muzycznego. Tematem rozdziału czwartego są natomiast szeroko pojęte zagadnienia wykonawcze – sposób wydobycia dźwięku, pedalizacja, kwestie tempa i rytmu, wskazówki wykonawcze a także porównanie interpretacji pięciu pianistów – Władimira Horowitza, Władimira Sofronickiego, Władimira Aszkenazego Johna Ogdona oraz Hakona Austbo. Pracę oceniam bardzo pozytywnie. Jest napisana

poprawnym językiem, dopracowana pod względem edytorskim, wartościowa pod względem merytorycznym. Uznanie budzi zwłaszcza harmoniczna analiza języka muzycznego Aleksandra Skriabina i ciągłej eksploracji nowych możliwości pianistycznych kompozytora. Licząca 19 pozycji bibliografia uzupełniona jest o spis 8 tabel obrazujących w dużej mierze budowę wybranych sonat oraz zależności metryczne w Sonacie V. Pracę powyższą przyjmuję.

Konkluzja

Stwierdzam, iż dzieło artystyczne i jego opis przedstawione przez Pana mgr. Yanlonga Zhang spełnia wymagania art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r. z późn. zm.). Pracę doktorską pana mgr. Yanlonga Zhang przyjmuję bez zastrzeżeń.

